

TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
2 ULUSAL ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ
İstanbul, 4-5 Aralık 1997

ALTERNATİF ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİM-ÖĞRETİMİ

Fadime TANER

Bildirinin tam metni elimize ulaşmamıştır.

TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
2 ULUSAL ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ
İstanbul, 4-5 Aralık 1997

**YENİ KURULAN ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMLERİNDEKİ
EĞİTİM SORUNLARI**

Esra TARLAN

Bildirinin tam metni elimize ulaşmamıştır.

TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
2 ULUSAL ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ
İstanbul, 4-5 Aralık 1997

ÜLKEMİZDE ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ'NİN GELİŞİMİ, TARİHÇESİ VE EĞİTİMİ

Ahmet SAMSUNLU
İstanbul Teknik Üniversitesi
Çevre Mühendisliği Bölümü

ÖZET : Tüm dünya üzerinde insanların gün geçtikçe artan bir hızla sanayileşme çabaları, buna bağlı olarak kırsal alanlardan kentlere göç ve hızlı nüfus artışı insanlığı tehdit edecek derecede ciddi boyutlarda çevre kirlenmesine yol açmıştır. Bu durum insanları çevreye önem vermeye ve çevre sorunlarına çözüm bulmaya yöneltmiştir. Sorun önce gelişmiş ülkelerde ortaya çıkmış daha sonra gelişmekte olan ülkelerde görülmüştür. Ülkeler çevre kirlenmesini önlemek için ulusal ve uluslararası düzeyde yeni bir takım düzenlemeler getirme gereği duymuşlardır.

1970'li yıllara kadar Türkiye'de çevre sorunlarına yaklaşımda özel bir gayret gösterilmemiş, mevcut kuruluşlar ve yasal imkanlarla çözüm bulunmaya çalışılmıştır. 1980'li yılların başlarından itibaren çevreye daha fazla önem verildiği yasal, idari ve eğitim konularında ciddi adımlar atıldığı görülmektedir.

Bu tebliğde ülkemizde çevre mühendisliğinin gelişimi, tarihçesi ve eğitimi ile ilgili tebliğ sahibinin kişisel tespit ve gözlemlerine dayalı hususlar, genç çevre mühendislerinin ve konuya ilgi duyanların değerlendirmesine sunulmuştur.

ANAHTAR KELİMELER: Çevre Mühendisliği, Gelişim, Tarihçe, Eğitim

THE DEVELOPMENT AND HISTORY OF ENVIRONMENTAL ENGINEERING AND ENVIRONMENTAL ENGINEERING EDUCATION IN TURKEY

SUMMARY

The increasing pace of industrialization, movement of people from rural to urban areas as its consequence and increasing population through the world, have led to serious environmental pollution which threaten people. This has led people to acknowledge environmental problems and to search for solutions.

Environmental problems have first appeared in the developed countries of the world, but are now taken as significant issues in developing countries too. Consequently, countries have started to work out some strategies in the national and international scales for pollution abatement.

Till 1970's, environmental problems did not constitute a significant issue in Turkey's agenda. However, starting with 1980's, it has attracted a substantial amount of attention, leading to efforts in forming a rational basis in terms of law, administration and education.

This presentation aims to put forth the personal (experience and observations) of the author in an attempt to benefit young professionals and others interested in the subject matter.

KEY WORDS: Environmental Engineering, Development, History, Education

GİRİŞ

Bugün çevre sorunlarının çözümünde çeşitli meslek gruplarının görev aldığı bilinmekte ve bunlar multidisipliner bir şekilde çalışmaktadırlar

Başlangıçta gelişmiş memleketlerde olduğu gibi ülkemizde de içme suyu temini ve kullanılmış suların uzaklaştırılması önem kazandığından çevre mühendisliğinin bu konularına, inşaat fakültelerinin su kürsüleri sahip çıkmış ve çözüm getirmiştir Amerika'da ise çevre mühendisliği konularına yaklaşım genelde inşaat mühendisliği, nadiren kimya mühendisliği disiplini içinde yürütülmüş ve çok az üniversitede sağlık mühendisliği (sanitary engineer) eğitimi gelişmiştir Bugün ise ülkemizde, Almanya'da ve Amerika'da çevre mühendisliği bölümleri çoğunlukla müstakil çalışan ve ayrı bir akademik ünvan veren kuruluşlar haline dönüşmüştür

1970'Lİ YILLARA KADAR DURUM

Bu yıllara kadar Türkiye'de çevre mühendisliği ile ilgili eğitim görmüş elemanlara ve çevre mühendisliği konularına büyük bir ilgiye rastlanılmamaktadır Bugünkü anlamdaki çevre mühendisliği eğitimine başlanılmamıştır İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesinin bünyesinde diğer benzeri kuruluşlarda olduğu gibi su ve kanalizasyon dersleri okutulmaktadır Ankara'da faaliyete geçmiş olan ODTÜ'de de aynı konulara ağırlık verildiği ve bunun yanısıra bazı çevre konularının programlarda yer aldığı görülmektedir Bu dönemde İller Bankası'nda belirtilen tüm görevlerin inşaat mühendisliğince üstlenildiği görülmektedir Sağlık Bakanlığı bünyesinde Amerika'da eğitim görmüş az sayıda sağlık mühendisi çalışmaktadır Ayrıca TÜBİTAK'ın yurtdışı kuruluşlarla işbirliği yaparak Ankara'nın hava kirliliği sorununa eğildiği görülmektedir İTÜ tarafından Haliç'in kirliliğinin etüd edilmesine başlanıldığı da dikkati çekmektedir

1970-1980 ARASINDAKİ DURUM

Bu dönemde ülkemizde çevre konularına daha fazla önem verildiği görülmektedir Hükümetimizin Birleşmiş Milletlerin UNEP teşkilatı ile imzalamış olduğu bir program çerçevesinde Türkiye'de çevre mühendisliği eğitiminin geliştirilmesi yönünde önemli bir adım atılmıştır Bu proje kapsamında ODTÜ'de ve İTÜ'de önemli gelişmeler olmuş, çevre mühendisliği alanında yüksek lisans eğitimine başlanılmış ve mevcut laboratuvarların geliştirilmesi ve donatılması için maddi imkanlar temin edilmiş ve elemanların yurt dışına bilgi ve görgülerini artırmak üzere gönderilmesi sağlanmıştır Projenin koordinatörlüğünü yürüten Prof.Dr. S.Arceivala ODTÜ'de yüksek lisans derslerine katkıda bulunmuş Birleşmiş Milletlerin Ankara Temsilciliği ile belirtilen üniversiteler arasında işbirliğini sağlamış ve zaman zaman da İTÜ'de dersler vermiştir Bu programdan faydalanmak isteyen Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi ve Boğaziçi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi de, UNEP ve hükümetimiz nezdinde girişimlerde bulunmuş ve kendilerinin bu programa kabullerini sağlayarak çevre mühendisliği konusunda yüksek lisans programlarını da açmışlardır Üniversitelerin bünyesinde katı atıklar, hava kirliliği, deniz deşarjları konularında kurslar tertiplenmiştir

Ulkemizde ilk çevre mühendisliği bölümü tebliğ sahibinin önderliğinde 1975 yılında Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi bünyesinde kurulmuş ve aynı yıl lisans ve yüksek lisans seviyesinde öğrenci almıştır 1978 yılında İTÜ ve ODTÜ bünyesinde de çevre mühendisliği bölümleri kurulmuş ve lisans eğitimine başlanılmıştır Boğaziçi Üniversitesi ise bölüm açmayı tercih etmeyerek 1980 yılında Çevre Bilimleri Enstitüsünü kurmuştur

İTÜ Çevre Mühendisliği Bölümünde Prof Dr Nevzat Kor, Prof Dr Yılmaz Muslu, Doç Dr Hasan Zuhuri Sarıkaya, Doç Dr Derin Orhon, Doç Dr Halit Göknil, Doç Dr Mehmet Karpuzcu özel bir kanunla kurulmuş olan ODTÜ'de Dr Erol Uluğ, Dr Adnan Gür, Dr Gülerman Sürücü, Dr Mete Enuysal, Dr Semra Siber, Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesinde Doç Dr Ahmet Samsunlu, Doç Dr Orhan Uslu, Doç Dr Turgut Ansoy, Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü' nde Doç Dr Kriton Curi öğretim üyeliği görevini yürütmekte idiler Kamu kesiminde ise İller Bankası' nda Münir Alpsoylu, Mehmet Uslu, Emcet Öy, Reşit Yalvaç, Sağlık Bakanlığı' da Tokan Engin, Ali Başaran bu konuyla ilgili isimler olarak halen hatırlanmaktadır

Bu yıllarda TÜBİTAK bünyesinde Çevre Araştırma Grubunun kurulduğunu ve çevre konusundaki çalışmalarını desteklemeye başladığını görmekteyiz Ayrıca 1978 yılında ilk defa çevre konuları ile ilgili bir devlet Bakanının, Dr Faruk Sukan'ın kabinede görevlendirildiği hatırlanmaktadır Bu dönemde, sayıları çok az olan lisans ve yüksek lisans yapmış çevre mühendisleri İller Bankası' nda, Devlet Su İşlerinde ve belediyelerde görev almaya başlamışlardır

Ege Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü mensuplarının tebliğ sahibi ile birlikteki girişimleri sonucunda 1978'de Çevre Mühendisliği Bilimleri Derneği Ankara'da kurulmuş ve başkanlığını Dr Adnan Gür üstlenmiştir Bu derneğin kurulmasında amaç Çevre Mühendisliği ve Çevre Bilimleri alanında çalışan farklı meslek dallarından gelen kimseleri bağlı oldukları Mühendisler Odaları dışında biraraya getirerek, çevre ile ilgili konularda birlikte davranma imkanını sağlamak düşüncesi olmuştur Bu dernek Ocak 1979'da Ankara'da I Ulusal Çevre Mühendisliği Bilimleri Sempozyumu' nu yapmıştır Bu toplantıda 43 tebliğ sunulmuş, sunulan tebliğler Ege Üniversitesi'nin desteği ile kitap haline getirilmiştir Bu sempozyuma yurtdışında yaşayan iki bilim adamı Prof Dr Oktay Tabasaran ve Dr Mesut Sezgin de tebliğ sunarak katılmışlardır

Doç Dr Kriton Curi'nin sorumluluğunda Çevre Haberleri isimli dergi Boğaziçi Üniversitesi tarafından çıkarılmaya başlanmış olup İller Bankası dergisinde ve Devlet Su İşleri Bülteninde çevre mühendisliği ile ilgili yazılara rastlanılmaktadır Türk Su Milli Komitesi kurulmuş ve başkanlık görevini Prof Dr Nevzat Kor üstlenmiştir

Tebliğ sahibinin girişimleri ile Ege Üniversitesi ile Stuttgart Üniversitesi arasında iki yılda bir değişimli olmak üzere "Türk-Alman Çevre Mühendisliği Sorunları Semineri" başlatılmış ve ilki 1975 yılında İzmir'de yapılmıştır Bu seminerler son yıllarda ortaya çıkan bazı sorunlara rağmen bugüne kadar devam ettirilmiştir Bu seminer kapsamında sağlanan burslar ve dostluklar birçok üniversite elemanı için dışa açılma imkanı sağlamıştır Ayrıca çok sayıda genç bilim adamı çeşitli kaynaklardan sağlanan burslarla Amerika, Almanya, Hollanda ve İngiltere'ye gitmiştir

1980-1990 ARASINDAKİ DURUM

Bu dönemde Türkiye’de çevre mühendisliğine ve çevre konularına önem verildiğini, Anayasa’da ilk defa Çevre ile ilgili 56 maddenin yeraldığını, 1983 yılında Çevre Kanunu’nun çıkarıldığını, gerekli olan tüm yönetmeliklerin bir yıl içinde çıkarılmasının şart koşulduğunu, kalkınma planlarında çevreye ve şehirleşmeye özel önem verildiğini, 1984 yılında 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyeleri Kanunu’nun çıkarıldığını, 1981 yılında özel kanunla İSKİ’ nin kurulduğunu, özellikle büyük şehirlerde çok sayıda Haliç Projesi, İzmir Büyük Kanal Projesi , İzmir Katı Atık Projesi gibi çevre projesinin uygulamaya konduğunu, Birleşmiş Milletler Su On Yılı çerçevesinde ülkedeki içme suyu tesislerinin tamamlanmaya çalışıldığını, başkanlığa bağlı Çevre Müsteşarlığı yanında Özel Çevre Koruma Müdürlüğünün faaliyete geçtiğini görmekteyiz.

Bu girişimlere bağlı olarak ülkede çevre konusundaki duyarlılık artmış ve çevre mühendisliği, üzerinde daha çok konuşulan bir meslek haline gelmiştir. Mevcut çevre mühendisliği bölümlerine ilaveten bu dönemde 19 Mayıs, Cumhuriyet ve Yıldız Üniversitelerinde olmak üzere üç yeni çevre bölümü daha kurulmuştur.

Üniversitelerin yalnız araştırma ve eğitim faaliyetleri içinde kalmadığı, ülkenin çeşitli sorunlarına çözüm bulmak üzere projeler ürettiklerini görmekteyiz. Bunlar arasında İller Bankası için yapılan deniz deşarjları projeleri, kurulacak kentsel arıtma tesisleri için veri toplama çalışmaları, çeşitli endüstriler ve organize sanayi bölgeleri için su, kanalizasyon arıtma ve katı atık projeleri çıkmamış olmasına rağmen bazı ÇED raporlarının hazırlanması sayılabilir.

Tüm derneklerin 1982 yılında faaliyetlerine geçici olarak son verildiğinde, gerekli müracaat yapılmadığından Çevre Mühendisleri Bilimleri Derneği kapanmıştır. Benzer düşüncelerle 1988 Çevre Mühendisleri Derneği Ankara’da kurulmuştur. 1982 Anayasasına ve Yüksek Öğretim Kanununa dayanılarak milli komiteler üniversitelerin bünyesinde yeniden organize edilmiş ve kurulmuştur.

Su Kirlenmesi Araştırmaları ve Kontrolü Türk Milli Komitesi İstanbul Teknik Üniversitesi, Katı Atık Türk Milli Komitesi Boğaziçi Üniversitesi bünyesinde kurulmuştur. Başkanlıklarını Prof.Dr. Derin Orhon ve Prof.Dr. Kriton Curi üstlenmiştir.

Ege Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü tarafından her yıl yapılan çevre toplantıları başlatılmış, belirli bir süre başarı ile yürütülen bu toplantılar, bilinmeyen nedenlerle kesilmiştir. İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü tarafından 1988 yılından itibaren her iki yılda bir yapılmak üzere Endüstriyel Kirlenme Sempozyumu başlatılmış olup, gelecek sene altıncısı yapılacaktır. Ayrıca IAWQ ile birlikte Agro-Industries Sempozyumu başlatılmış ve başarı ile sürdürülmektedir.

1990’DAN BUGÜNE KADARKİ DURUM

Bu dönemde, ülkemizde en dikkati çeken konu 1991 yılında Çevre Müsteşarlığının Çevre Bakanlığı’na dönüştürülmesi olmuştur. İlk Çevre Bakanlığı görevini Ali Talip Özdemir üstlenmiştir. DPT bünyesinde Çevre Dairesi yer almıştır. Çevre mühendisliği konusunda çalışan çok sayıda mühendislik bürosu kurulurken, bunlardan belli kapasiteye ve büyüklüğe ulaşmış olanlar Çevre Teknolojisi Uygulayıcıları Derneği etrafında toplanmışlardır. 1992 yılında TMMOB çatısı altında

Çevre yönetimi ve planlaması
Çevre kimyası ve çevre mikrobiyolojisi analizlerinin değerlendirilmesi
Toprak ve yeraltı kaynaklarının kirliliğe karşı korunması ve modellenmesi
Gürültü kontrolü

O yıllarda İTÜ İnşaat Fakültesi, Fakülte Kurulunun aldığı “Çevre mühendisleri kendi konularında tam yetkili olabilmeleri, konut inşaatlarında beş kata imza yetkisine sahip olmaları” kararı birçok üniversitede yapı derslerinin olmaması nedeni ile YÖK tarafından çalışma alanları kapsamına alınmamıştır. Bu neden ileri sürülerek YÖK’ün getirdiği ders saati kısıtlamasının ve üniversitelerin farklı görüşlerinin tesiri ile çevre mühendisliği ders programında önemli değişiklikler yapılmış ve bilhassa yapı dersleri kaldırılmış, inşaat derslerinin birçoğu seçmeli ders haline dönüştürülmüştür. Bu değişikliklere gidenler ülkemizde çevre mühendisliği dalı mezunlarının yeterli derecede aranıldığını, çevre konusu ile ilişkisi olmayan konuların ders programından çıkarılması gerektiğini vurgulamışlardır. İTÜ’de hazırlanan son program ile Çevre Bilimleri ve bilhassa Çevre Teknolojisi konularının yeteri kadar öğrencilere verilemeyeceği ve uygulama alanlarına yeteri kadar nüfuz etmeye imkan olmayacağı ileri sürülmektedir.

Almanya’da çevre mühendisliği eğitime geçmiş Stuttgart Üniversitesinde yaklaşık onbeş dalda eğitim verilmektedir. Öğrenciler mecburi dersler dışında istedikleri bu onbeş ayrı daldan birinden dersler seçerek çevre mühendisliğinin o dalında lisans seviyesinde ihtisas sahibi olmaktadırlar.

Amerika’da ise çevre lisans eğitiminde farklı dallarda eğitim verilmektedir. Bunlar Çevre Bilimleri (Environmental Science), Çevre Teknolojisi (Environmental Technology), Çevre Mühendisliği (Environmental Engineering), Çevre Sağlığı (Environmental Health), Çevre Eğitimi (Environmental Education) dir. Kanada’da Toronto Üniversitesinde Şehir Mühendisliği Bölümünü de bünyesinde bulunduran çok bölümlü bir çevre fakültesi uzun zamandan beri faaliyet içindedir. Gelişmiş ülkelerdeki bu uygulamaların ışığında ülkemizde de çevre mühendisliği lisans eğitiminin şimdilik en az iki dalda, Çevre Bilimleri ve Çevre Mühendisliği şeklinde yürütülmesi zaman içinde Çevre Teknolojisi dalının açılarak üç dala çıkarılması faydalı olacaktır. Tıp fakülteleri ile işbirliği yapılarak uzun vadede Çevre Sağlığı dalının da açılmasının yararına inanmaktayım.

Çevre yüksek lisans eğitiminin de bugün olduğu gibi yalnız çevre mühendisliği programı şeklinde yürütülmemesi, ihtisaslaşmaya ve gelişmeye imkan sağlayacağını düşündüğüm Çevre Bilimleri, Su, Hava, Atıklar ve Çevre Sağlığı programı şeklinde düzenlenmesinin gerekli olduğu görüşündeyim. Bu konuda İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü nezdinde 1991 yılında Su, Hava ve Atıklar Programlarının açılması hususunda yapılmış bulunan girişimler neticelendirilmemiş ve konu bugüne kadar açıklığa kavuşmamıştır.

İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi gibi bünyelerinde mühendislik dallarında ayrı ayrı fakülteler açılabilen üniversitelerde çevre fakültelerinin kurulması önerilen dalların açılmasına eğitimin ve araştırmanın gelişmesine imkan verecektir.

SONUÇ

1992 yılında Rio’da yapılan Dünya Çevre ve Kalkınma Konferansı’nda kararlaştırılan sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için ülkemiz yetkililerine ve ülkemizde yetişen çevre mühendislerine

Çevre Mühendisleri Odası resmen kurulmuş, İstanbul şubesi ise ancak 1996 yılında açılmıştır. Bugün Çevre Mühendisleri Odasına yaklaşık 1400 civarında kayıtlı mühendis bulunmaktadır.

Çevreye verilen büyük önem, halkın hassasiyeti kamu kuruluşlarını ve belediyeleri büyük altyapı ve çevre projelerinin yapımına yöneltmiştir. İstanbul'da Tuzla ve Büyükçekmece Biyolojik Arıtma Tesisleri, Ankara Etimesgut Arıtma Tesisi, termik santrallerde baca gazı temizleme tesisleri, İstanbul katı atık tesisleri ve yakma tesisi, İzmit Çevre Entegre Projesi v.b. başlatılmış ve bir kısmı da işletmeye alınmıştır. Bütün bu faaliyetler sonucu çevre mühendisleri için her geçen gün daha çok iş sahası açılmakta ve istihdam sahası doğmaktadır. Bununla birlikte sayıları 30'u bulan çevre mühendisliği bölümlerinin birçoğunda yeterli eleman bulunmaması buralardan mezun olanların iş bulmasını güçleştirmektedir. Burada sayıları 100'ün üzerinde olan öğretim üyelerinin büyük bir çoğunluğunun üç büyük şehirde toplandığını vurgulamak isterim.

Su kirliliği Millî Komitesi, Hacettepe Üniversitesi Çevre Uygulama ve Araştırma Merkezi hakemli dergileri yayınlamaya başlamışlardır. Hava Kirliliği Araştırma ve Kontrolü Türk Millî Komitesi Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde kurulmuş olup başkanlığını Prof.Dr. Aysel Müezzinoğlu üstlenmiştir. I, II, III Çevre Şuraları yapılmıştır.

ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

1970'li yıllarda Çevre Mühendisliği eğitiminin başlamasında bölüm kurucularının ve mevcut öğretim üyelerinin çoğunun inşaat mühendisi olması yanında öğretim üyesi teminindeki güçlük nedeniyle ilgili eğitimin inşaat mühendisliğine bağlı geliştiğini ve mezunlara iş bulunabilmesini temin nedeniyle hazırlanan programlarda derslerin inşaat konularında ağırlıklı olduğu dikkati çekmektedir. Bu nedenle çevre mühendisliği bölümü mezunları o dönemde İnşaat Mühendisleri Odalarına kaydedilmişler ve kendilerine inşaat mühendislerine tanınan haklar ve imza yetkisi verilmiştir. Hızlı bir şekilde kurulan yeni üniversitelerde yeterli sayıda öğretim elemanı temin edilememesi nedeniyle inşaatla ilgili derslerin birçoğu kaldırılmış, çevre mühendisliği ile doğrudan ilişkisi olmayan derslere ağırlık verilmiştir. Bu nedenle İnşaat Mühendisleri Odası 1983 yılından itibaren çevre mühendislerine tanıdığı inşaat mühendisi gibi imza atma yetkisini kaldırmıştır. Uzun uğraşlardan sonra üniversitelerin ve mühendis odalarının görüşü alınarak Yüksek Öğretim Kurumu tarafından çevre mühendislerinin çalışma alanları, yetki ve sorumlulukları tanımlanmıştır. Çalışma alanları aşağıda kısaca özetlenmiştir.

İçme suyu temini, su kaynaklarının kirlenmeye karşı korunması, iletimi ve arıtma tesislerinin projelendirilmesi ve inşaatı.

İçme suyu, kanalizasyon, yağmur suyu şebekesi projelendirmesi ve inşaatı.

Evsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin sistem seçimi, projelendirilmesi, inşaatı ve işletilmesi.

Artılmış atıksuların alıcı ortamlara deşarj edilmesi, modelleme ve olası etkilerin araştırılması.

Sanayi kullanım sularının hazırlanmasına yönelik projelendirme hizmetleri.

Sanayi ve altyapı yatırımları için Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) yapılması.

Risk analizi ve değerlendirilmesi.

Katı atıkların toplama, taşıma, depolama, yeniden-kazanım ve bertaraf işlemlerinin yapılmasına yönelik mühendislik hizmetleri.

Tehlikeli ve zararlı atıkların uzaklaştırılması ve giderimine yönelik çalışmalar.

Hava kirliliğinin kontrolüne yönelik, hava emisyonları ve kalitesine ait ölçümlerin değerlendirilmesi, hava kirlenmelerinin dağılımı modellemesi ve değerlendirilmesi.

büyük görevler düşmektedir Bunu temin için sayıları 30'u bulan Çevre Mühendisliği Bölümlerinden yeni kurulmuş, tam gelişmemiş veya gelişme imkanı bulamamış olanların gelişmesi için her türlü önlem alınmalı ve mezunlarına Çevre Mühendisleri Odasının üniversiteler ve diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak geliştirici eğitim verilmesi sağlanmalıdır

Çevre mühendislerinin çalışma sahalarının çoğalması için gayret gösterilmelidir Buna örnek olarak 33 ilde açılmış İl Çevre Müdürlüklerinin yayılması ve Sağlık Bakanlığı bünyesinde özellikle koruyucu sağlık hizmetlerinde çevre sorunlarının çözümü için çevre mühendislerinin çalıştırılması sayılabilir

Yaklaşık yirmi yıl aradan sonra, konunun esas sahiplerince ikincisi tertiplenen "Ulusal Çevre Mühendisliği Kongresi"nin devamlı hale getirilmesi, mesleğin gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır